https://nrat.ukrintei.ua/limit-na-podannya-rukopysiv-yak-vidpovid-na-potik-shi-generovanyh-statej/

ЛІМІТ НА ПОДАННЯ РУКОПИСІВ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ПОТІК ШІ-ГЕНЕРОВАНИХ СТАТЕЙ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Дірка Ліндебаума «Журнали мають обмежити кількість подань від кожного автора — але є нюанс».

У ній професор менеджменту та колишній головний редактор журналу пропонує два взаємопов'язані кроки, які дозволять протистояти ерозії якості наукових публікацій під впливом ШІ. Йдеться про якісні критерії оцінювання, що підкреслюють унікальну позицію автора, а також ліміти на кількість подань. Процес створення знання є соціальною справою: автори, рецензенти й редактори спілкуються, слухають один одного, уточнюють своє бачення, говорять про сумніви й знаходять консенсус. Наразі цей процес знаходиться під загрозою через масове перекладання, написання, рецензування і навіть прийняття редакційних рішень на основі технології ШІ. У 2025 році в науковий обіг потрапило понад 140 тисяч посилань на неіснуючі статті. ШІ допомагає публікувати більше і швидше, оскільки це безпосередньо впливає на кар'єри, але якість досліджень знижується. Упередження ШІ, закладені в навчальних даних, передаються людям і

посилюються в петлях зворотного зв'язку «людина–ШІ». Схильність моделей відтворювати дані, на яких їх навчали, також поглиблює тенденцію до зменшення частки справді новаторських ідей. Багато авторів не розкривають використання ШІ, навіть коли журнали вимагають цього або прямо забороняють роботу з ШІ, в результаті політики розкриття працюють гірше, ніж це очікувалося. Контролювати застосування ШІ практично неможливо. Потрібно переглянути критерії підготовки та оцінювання рукописів, які заохочують чіткий, унікальний голос автора: володіння літературою, методом, аналізом, внеском і практичними рекомендаціями. Це особливо важливо в час, коли головним дефіцитом є не доступ до інформації, а здатність формувати й застосовувати обґрунтоване судження в умовах потоку нейрослопу. ШІ може бути корисним як «сократівський співрозмовник» для розвитку ідей, але здатність користуватися ним відповідально залежить від досвіду. Молоді науковці, аспіранти і студенти за нинішньої системи стимулів, яка цінує кількість публікацій вище за якість та оригінальність ідей, можуть не отримати мотивації для формування такої експертизи. Якщо рівень експертизи знизиться, відновити його буде надзвичайно важко. Крім того, є сенс запровадити ліміти на подання. Кожен автор, якого можна ідентифікувати за допомогою ORCID, може подавати до журналу не більше трьох нових рукописів на рік. Також автора можна стимулювати до підвищення якості першої версії: за кожне запрошення до перегляду й повторної подачі автор отримує право на одну додаткову подачу упродовж року, що може зменшити практику використання журналу як засобу «попередньої перевірки» готовності матеріалу. Треба розвивати людське судження й цінувати його у дослідницькому процесі, розуміючи неможливість повністю контролювати використання ШІ. Замість заборон і поліцейських заходів можна управляти обсягом подань і підтримувати експертизу.

Детальніше:
https://www.timeshighereducation.com/opinion/journals-should-cap-each-authors-submissions-twist

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_Науковцям_новини #НРАТ_Освітянам_новини #НРАТ_ШтучнийІнтелект #НРАТ_АкадемДоброчесність #НРАТ_Бібліотекарям #НРАТ_НауковіВидання_новини #НРАТ_TimesHigherEducation

2026-10-30

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів